

țărani romini și fugarii din armata țaristă ascunși de către cei dintii. Atestările documentare în această privință nu sînt puține¹.

Stratificarea de clasă din sinul emigrației bulgare din Țara Românească se reflectă foarte clar în documentele vremii. Astfel, atît bulgarii de la Pitești, menționați mai sus, cît și din alte orașe ale țării și mai ales din București, făceau parte din aceia pe care un document îi arată ca « mulți oameni foarte bogați, care se ocupă de negoț și alții care cumpără pămînturi și vii, fac vin și-l vînd și, prin urmare, au mijloace de a-și consolida situația »². Aceasta era burghezia bulgară, în rîndul căreia nu intrau numai negustorii, dintre care unii erau și proprietari de pămînturi și vii, ci și numeroși meseriași fugiți din orașe ca Nicopol, Șistov, Rusciuk, Turtucaia, Silistra, Plevna, Loveci etc.

O stratificare se vede și în sinul emigrației țărănești. Pe de o parte sînt cei care, veniți înainte de anul 1810, au reușit să-și facă case, să-și cumpere ceva pămînt sau vii și, prin meserii și negoț, să-și îndrepte situația, putînd fi considerați bogați față de băștinași, precum și alții, care au avut ceva avere și s-au așezat pe pămînturile boierilor și mănăstirilor unde plătesc dări grele. În sfîrșit se vorbește de cei săraci ce sînt încă nomazi, umblind din loc în loc.

Este ușor de înțeles că, în afară de acei țărani, care fac parte din prima categorie și al căror număr a fost relativ mic, cei mai mulți au căzut, mai curînd sau mai tîrziu, sub exploatarea proprietarilor și arendașilor, așa cum afirma Koronelli sau generalul Ermolov³. De altfel, boierii îi « invitau » să se așeze pe moșiile lor⁴. Fără îndoială, ei erau aceia care răspindeau printre băjenarii bulgari zvonurile răuvoitoare despre situația din sudul Rusiei, despre care scria consilierul Karpov⁵. Exploatarea băjenarilor le-a adus probabil venituri mari, mai ales după plecarea lui Kutuzov, cînd privilegiul acordat emigranților la 26 aprilie 1811 nu a mai fost luat în seamă. Așa se explică și faptul că, în timpul războiului următor, unii dintre dinșii n-au pregetat să trimită peste Dunăre, ba și peste Balcani, agenți care să ademenească și pe alți bulgari « să se așeze pe moșiile lor »⁶.

Proprietarii de pămînt nu erau însă singurii care căutau să tragă foloase de pe urma băjenarilor. Cu toate scutirile de care se bucurau, chiar în timpul lui Kutuzov, organele fiscului exercitau și asupra lor aceleași abuzuri ca și asupra țăranilor noștri, așa cum o arată clar Koronelli⁷. Pe de altă parte, însăși burghezia bulgară, negustori și proprietari, dintre care unii stabiliți mai înainte în Țara Românească, au profitat de situația grea a unora dintre băjenari pe care i-au împrumutat cu bani, înglodîndu-i în datorii. Nu trebuie neglijat faptul că procesul de formare a burgheziei românești a antrenat în aceeași direcție numeroase elemente balcanice, mai ales bulgare, după cum destui erau aceia care își cumpăraseră titluri de boierie⁸ de la domnitorii

¹ ARH. ST. BUC., Mss. 63, f. 5, 23 v.; Mss. 65, f. 17 v., 45 v., 46 v., 47 v., 56 v., Mss. 66, f. 93 v., 101 v., 109 v., 117.

² Citat de KONOBEV, *op. cit.*, p. 259.

³ « Emigranții veneau la mine și mă rugau să-i apăr, deoarece boierii din Valahia îi persecută și-i supun ». Citat de KONOBEV, *op. cit.*, p. 259.

⁴ Raportul lui Koronelli în *Документы и материалы*, p. 67.

⁵ Vezi mai sus p. 47.

⁶ DR. IV. SELIMINSKI, în *Библиотека Др. Ив. Селимински*, IX, Sofia, 1928, p. 80.

⁷ Vezi doc. Nr. 11, în *Документы и материалы*, p. 23.

⁸ BIBL. ACAD. R.P.R. Mss. 322, f. 159 v.